

Διγλωσσία και Εκπαίδευση

Ενότητα 1: Ορισμοί και Είδη Διγλωσσίας

Διδάσκουσα: Ρούλα Τσοκαλίδου

Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής & Εκπαίδευσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Τίτλος: Ορισμοί και είδη διγλωσσίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Ορισμοί της διγλωσσίας.
2. Είδη διγλωσσίας.

Σκοποί ενότητας

- Να γίνει κατανοητό το σύνθετο περιεχόμενο της διγλωσσίας.
- Να οριστεί το φαινόμενο της διγλωσσίας.
- Να περιγραφούν τα ποικίλα είδη της διγλωσσίας.

Ορισμοί της διγλωσσίας (1)

- **Bloomfield** (1933) [1]: Διγλωσσία είναι η κατοχή των δύο γλωσσών σε βαθμό τελειότητας, ώστε να μην διακρίνεται ο δίγλωσσος από τους φυσικούς ομιλητές, αυτός δηλαδή που χειρίζεται εξίσου τέλεια και τις δύο γλώσσες.
- **Weinreich** (1953) [9]: Διγλωσσία είναι η πρακτική της εναλλακτικής χρήσης δύο γλωσσών και δίγλωσσος είναι αυτός που μετέχει σε αυτού του είδους τις επικοινωνιακές καταστάσεις.

Ορισμοί της διγλωσσίας (2)

- **Haugen** (1956) [\[3\]](#): Διγλωσσία είναι η ικανότητα παραγωγής καλοσχηματισμένων με νόημα εκφωνημάτων σε δύο ή περισσότερες γλώσσες. Δίγλωσσος είναι αυτός που είναι ικανός να σχηματίσει - εν γνώσει του - εκφωνήματα με συγκεκριμένο νόημα σε μια άλλη γλώσσα πέραν της μητρικής του.
- **MacNamara** (1967) [\[4\]](#): Διγλωσσία είναι η ικανότητα, έστω και περιορισμένη, σε μία από τις τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες (κατανόηση, παραγωγή, ανάγνωση, γραφή) σε δύο ή περισσότερες γλώσσες.
- **Oksaar** (1971) [\[5\]](#) : Διγλωσσία είναι η ικανότητα ενός ατόμου να χρησιμοποιεί δύο γλώσσες σε διαφορετικές καταστάσεις και κάθε φορά να αλλάζει αυτόματα, χωρίς δυσκολίες, το γλωσσικό κώδικα.

Ορισμοί της διγλωσσίας (3)

- **Van Overbeke (1972) [8]** : Διγλωσσία είναι ένας προαιρετικός ή υποχρεωτικός τρόπος αποτελεσματικής αμφίδρομης επικοινωνίας μεταξύ δύο ή περισσότερων διαφορετικών «κόσμων» και διαφορετικών γλωσσικών συστημάτων.
- Η διγλωσσία μπορεί να προσδιοριστεί ως:
 - ο ενδιάμεσος γλωσσικός χώρος, ο οποίος γινόταν παραδοσιακά αντιληπτός ως απαρτιζόμενος από διακριτές οντότητες, δύο ξεχωριστές γλώσσες.
- Τα δίγλωσσα άτομα μας υπενθυμίζουν ότι ο γλωσσικός χώρος αποτελεί μάλλον ένα συνεχές και για τα δίγλωσσα άτομα, δεν είναι μόνο οι γλώσσες οι οποίες συγκατοικούν στον ίδιο γλωσσικό χώρο, αλλά ένα μίγμα από κουλτούρες και οπτικές γωνίες, το οποίο για κάποιους είναι ακατανόητο και για άλλους ανησυχητικό.

(Brutt-Griffler & Varghese, 2004) [2]

Είδη διγλωσσίας (1)

- Ατομική-Κοινωνική (αφορά άτομα/μέλη κοινοτήτων – αφορά τις κοινωνίες που είναι επίσημα δίγλωσσες).
- Ισοβαρής-Ανισοβαρής (με αντίστοιχο επίπεδο - με διαφορετικό επίπεδο γνώσης και χρήσης των γλωσσών).
- Πρώιμη - Όψιμη (σε μικρή παιδική ηλικία-σε μεγαλύτερη ηλικία).
- Ταυτόχρονη - Διαδοχική (από την αρχή της ζωής του παιδιού - μετά την είσοδο στο σχολείο).
- Δυναμική - Παθητική (με κατανόηση και δυνατότητα χρήσης - με κατανόηση χωρίς δυνατότητα χρήσης της δεύτερης γλώσσας).

Είδη διγλωσσίας (2)

- Προσθετική - Μεταβατική (όταν η 2^η γλώσσα προσθέτει δεξιότητες - όταν η 2^η γλώσσα βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο και απαιτείται η ενίσχυσή της για την ένταξη του παιδιού).
- Ελιτίστικη - Λαϊκή (αφορά τα άτομα υψηλού κοινωνικο-οικονομικού επιπέδου που μπορεί να επιλέξουν τη διγλωσσία - αφορά τις μεταναστευτικές κοινότητες από χαμηλά κοινωνικά στρώματα).
- Αφανής (με τον όρο εννοούμε την ύπαρξη αλλά μη αναγνώριση των δίγλωσσων παιδιών μεταναστευτικής καταγωγής στο ελληνικό σχολείο) (Τσοκαλίδου, 2004) [\[6\]](#).

Βιβλιογραφία

- [1] [Bloomfield, L. \(1933\). *Language*. New York: Holt.](#)
- [2] Brutt-Griffler, J., & Varghese, M. (2004). “Introduction”. Special Issue (Re)writing Bilingualism and the Bilingual Educator’s Knowledge Base. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 7:2 & 3, 93-101.
- [3] Haugen, E. (1956). *Bilingualism in the Americas: a Bibliography and Research Guide*. Drawer/ Alabama: Alabama University Press.
- [4] MacNamara, J. (1967). The linguistic independence of bilinguals. *Journal of Verbal Learning and Verbal Behaviour*, 6, 729 – 736.
- [5] Oksaar, E. (1971). Code switching as an interactional strategy for developing bilingual competence. *Word*, 27, 377-85.
- [6] [Τσοκαλίδου, Ρ. \(2004\). *Το πρώτο μου βιβλίο για τη διγλωσσία*. Θεσσαλονίκη: Μπαρμπουνάκης.](#)
- [7] [Τσοκαλίδου, Ρ. \(2012\). *Χώρος για δύο. Θέματα Διγλωσσίας και Εκπαίδευσης*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζυγός.](#)
- [8] [Van Overbeke, M. \(1972\). *Introduction au problème du bilinguisme*. Paris: Nathan.](#)
- [9] [Weinreich, U. \(1953\). *Languages in Contact*. New York: Linguistic Circle of New York.](#)

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ρούλα Τσοκαλίδου.
«Διγλωσσία και Εκπαίδευση. Ενότητα 1. Ορισμοί και Είδη Διγλωσσίας».
Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.auth.gr/courses/OCRS345/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

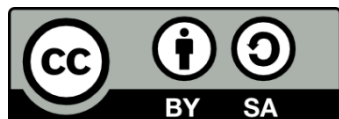
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Αφροδίτη Στοϊνίτση
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014- 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

